

PERSEN

TIDNING FÖR PERSONAL VID LIVGARDET

NR 7 - OKTOBER 2011

Fortsatta arbetet kring Basorg 13

SWEDINT utbildar i Uganda

Sudan – en mission i förändring

Sverige tolv år i Kosovo

LEDAREN

Livgardister!

Vi är nu halvvägs in på hösten och de sista värvvilliga har ryckt ut nu, ett drygt år efter att det nya personalförsörjningssystemet införts. En viktig del i detta är ju då att rekrytera personal på frivillig grund till vår insatsorganisation, vilket i stort har gått bra. Från centralt håll har det tydliggjorts att det är särskilt viktigt att rekrytera tidvis tjänstgörande personal vilket nu är prioriterat vid krigsförbanden. En viktig del i systemet är att vi har rätt personal och det är därför med glädje jag gratulerar löjtnant Peter Ärlig till sin utnämning som fanjunkare och överstelöjtnant Håkan Adén till utnämningen som Försvarsmaktens militärpolischef!

Särskilt glädjande är det att Livbataljonen nu till sin helhet är bemannad med kontinuerligt tjänstgörande personal som löser de skarpa insatserna och statsceremonier samtidigt som den operativa förmågan efterhand byggs upp vid förbandet. Förbandets roll som krigsförband stadfästes av C LG vid en ceremoni på kavallerikaseren fredagen den 7 oktober. Samma vecka har de danska Gardeshusarerna bland annat deltagit i ritt till slottet, en viktig del i att lära oss av varandra samt bevara och utveckla gemensamma traditioner och funktioner.

En annan ny del i insatsorganisationen som nu börjar ta form är den regionala staben som framförallt ska hantera regional och lokal samverkan, ledning av hemvärnsförbanden samt regional säkerhetstjänst. Chefen för Livgardet kommer att ha tillikauppgiften att vara chef Militärregion Mitt. Läs mer om denna utveckling längre fram i Persen.

Höstens hemvärns KFÖ:er är också genomförda med ett bra resultat. Jag följde själv delar av Stockholms hemvärnsbataljon under stridsskjutningsmoment och övning med hund. Jag är imponerad av uppslutning och engagemang vid dessa övningar, både avseende de övade och de som övar. Det är en bra modell att utbildningsgrupperna sinsemellan stödjer var-

andra samt att de andra krigsförbanden och bland annat regementsstaben hjälper till som instruktörer och handledare under genomförandet. Jag tror att vi efterhand också kommer att se GSS i liknande roller efterhand de andra krigsförbanden blir uppfyllda.

Livgardet har nu lämnat underlag till HKV PROD angående Basorganisation 13, vilket utvecklas i denna tidning. Det är viktigt att vara medveten om att detta är en relativt lång process där insatsorganisationens detaljutformning kommer att överses parallellt genom C INSATS försorg så att hela organisationen ska vara i balans.

Under oktober har också Försvarsmaktens internrevision genomfört revision vid Livgardet. Det är ett bra stöd för det fortsatta arbetet att skapa ordning och reda samt en bra rationalitet och effektivitet i verksamheten. Det fortsatta arbetet kommer att kräva insatser från samtliga enheter för att säkerställa att inköp, upphandlingar och avtal inte bara följs enligt gängse rutiner utan också är rätt så att vi inte lägger pengar på sådant som inte levererar rätt effekt – jämför med uttrycket ”göra saker rätt och göra rätt saker”.

Avseende våra internationella insatser så är det nu dags att hälsa överstelöjtnant Stach och hans personal ingående i KS 23 välkomna hem och tacka för väl genomfört arbete! Samtidigt framför jag C LG hälsningar från Afghanistan och FS 21 och jag misstänker att vi får en utförligare redovisning därifrån i nästa Persen.

Joakim Martell
Stf Chef Livgardet

UR INNEHÅLLET

Ledaren	2
Joakim Martell	
Fortsatta arbetet kring Basorg 13	3
GSS/T rekryteras till LG	3
Fanjunkaren är tillbaka	4
Swedint utbildar i Uganda	5
Sudan – en mission under förändring	6-7
Sverige - militär bidragare i Kosovo i tolv år	8-9
Livgardets hemvärnsförband vässade sina kunskaper	10
Viktigt med digitalt skydd hemma	10-11
LG kom tia i FMM Patrull	11
Prio stängt kring årsskiftet	11
Danska soldater banade väg till slottet	12
Engelska parken på Granhammar	13-14

Omslagsbild: Danska Gardeshusarere red med svenska soldater till Stockholms slott. Foto: Björn Westerdahl

Rättelser:

Inga fel har inrapporterats.

Ansvarig utgivare
Chefen Livgardet

Redaktionen
Katja Öberg Lundgren
Björn Westerdahl
Paula Levänen

Annelie Englund (redigering/layout)

Adress

Livgardets informationsavdelning,
196 85 KUNGSÄNGEN

www.forsvarsmakten.se/livgardet

Välkommen att lämna
bidrag till PERSEN!

Artiklar, åsikter, debatter, inlägg,
annonser, anslag och meddelande.

Sänd manus via e-post till: g9-lg@mil.se

Fortsatt arbete kring Basorg 13

Den 9 november skickade Livgardet in sitt svar på Basorg 13, det vill säga hur många befattningar som ska finnas i basorganisationen (ex stab, stödorganisation och försvarsmaktsgemensamma enheter), till C PROD. Baserat på en analys av föreslagna personalramar kontra uppgifter, svarade Livgardet att vi behöver 35 befattningar till för att kunna lösa uppgifterna.

– Det vi har gjort är att svara på ett förslag. Det finns inga beslut. Beslutet om hur många befattningar vi verkligen får kommer först framåt november/december, säger överstelöjtnant Lars Wikström, stabschef.

Personalramen inom armén är låst. Det innebär att om Livgardet får fler rader så förlorar ett annat förband desamma. Alla förband har svarat att de behöver fler rader men någon central pott med extra befattningar finns inte. Däremot råder det en viss organisationsfrihet inom respektive förband.

– Det kan innebära att vi måste omorganisera vissa delar för att kunna lösa uppgif-

terna – eller åtminstone lösa uppgifterna på andra sätt. Det är den analysen vi ska göra när vi vet hur många vi blir. Men för att spara tid så ska vi redan nu, ihop med ATO, bestämma hur det analys- och organisationsarbetet ska gå till, säger Lars Wikström.

Först därefter, och när vi bemannat den nya organisationen, vet vi om det finns en övertalighet. Det finns idag alltså ingen plan för uppsägningar.

Livgardets svar till C PROD, frågor och svar samt övriga dokumentation finns på emil/LG under "Omstrukturerings". Infor-

mation om kommande arbete delges även till chefer vid regementsrapporter, samt C LG personalsamlingar. Arbetet ska som alltid präglas av öppenhet. Regementsledningen delger det de vet men det dröjer än ett tag innan det kommer något nytt i frågan. Om du hör rykten eller motstridiga uppgifter, fråga gärna därför din chef en gång för mycket än för lite innan du sprider det vidare.

Katja Öberg Lundgren

GSS/T rekryteras till LG

Höstens direktiv från PROD är tydligt: rekrytering av GSS/T är en av de högst prioriterade uppgifterna som LG och andra förband har. Bakgrunden till detta är att den framtida kärnan i Försvarsmaktens personalsammansättning är de tidvis anställda soldaterna. Arbetet med att teckna kontrakt med framtida GSS/T går enligt regeringen alldeles för långsamt. Målet för LG är att teckna minst 220 interrimskontrakt (intresseanmälningar som tecknas i väntan på det fullständiga systemet) före den 31 december 2011.

För att driva arbetet framåt har en arbetsgrupp GSS/T tillsatts. Gruppen har skickat ut brev till tidigare värnpliktiga, tagit fram informations- och reklammaterial samt planerat informationstillfällen för intresserade.

– 131 personer har anmält intresse för tidvis tjänstgöring på LG och anmälningarna fortsätter att komma in, säger kapten Jimmy Lindberg från 14. MP-kompaniet, ordförande i arbetsgruppen. Vi går vidare genom att synas på universitet och högskolor samt genom personliga kontakter med tidigare värnpliktiga. Desutom är rekryterade GSS/T utmärkta rekryteringsambassadörer för förbandet.

På 7. Bataljon har man tagit hjälp av sina GSS/K för att sprida information om LG rekrytering.

– GSS/T kommer att bli våra stridsparskamrater under FS 26, det är angeläget att vi hjälps åt för att hitta bra medarbetare, säger kapten Karl Gunnarsson på 7. Bataljon.

Regional stab placerad i Kungsängen

Fyra regionala staber ska inrättas i Försvarsmakten. En av dem hamnar på Livgardet i Kungsängen. Det har ÖB beslutat.

Syftet med regionala staber är att skapa en ledningsnivå för att säkra förmågan att utföra en nationell och territoriell försvarsplanering. Staberna ska samarbeta med civila aktörer på regional (länsstyrelsen) och lokal nivå. Regionernas uppgifter innebär också att insatsleda hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna och leda regional säkerhetstjänst. I Kungsängen handlar det alltså till stor del om att överta Insatsledning Stockholms uppgifter (som då läggs ned), fast med större territoriellt ansvar. Tilltänkt chef för Militär Region Mitt är överste Håkan Hedlund – samtidigt som han tillika är chef för Livgardet.

Bemanningen påbörjas inom kort.

– Det finns inget beslut än men vi blir cirka 35 fast tjänstgörande och cirka 45 reservofficerare på den regionala staben, säger överstelöjtnant Leif Ölmeborg, idag chef för Insatsledning Stockholm och som varit med i arbetsgruppen för införandet. Han är också tilltänkt stabschef i den regionala staben.

Vid halvårsskiftet 2012 beräknas merparten av den fast tjänstgörande personalen vara på plats, för att kunna övas under hösten och vara i drift den 1 januari 2013.

Övriga regionala staber placeras i Boden, Skövde och Revinge.

Utnämningssceremonin ägde rum på Stockholms slott för att markera den historiska händelsen. Peter Ärlig (tvåa från vänster) har sitt fulla stöd från bataljonschef Peter Tagesson, plutonchef Malin Hjalmarsson och kompanichef Jonas Höglund. – Som fanjunkare måste man vara vetgirig och alltid vilja lära sig mer. Nu blir det ännu roligare att jobba vidare, säger den nyutnämnde fanjunkaren Peter Ärlig.

Fanjunkaren är tillbaka

Det var en stolt och nöjd löjtnant Peter Ärlig som omgäldades till fanjunkare på Stockholms slott den 30 september. I två års tid har han strävat mot att få titulera sig fanjunkare.

– Det gör det legitimt att vara specialist, tycker Peter. Som specialistofficer är man och ska vara den som har spetskompetens inom sitt område.

Eller som Wikipedia skriver om fanjunkaren: ”den som kan allt inom sitt ämne”.

Peter Ärlig är den första på Livgardet som har omgäldats enligt tvåbefälssystemet, som är Försvarsmaktens nya befälssystem. Befälen delas in i två kategorier: Officerare (Officers - OF) och Andra grader (Other ranks - OR). Tvåbefälssystemet, som införs

successivt sedan 2009, är en del i FM pågående reformering av personalförsörjningen. Syftet är bland annat att sätta fokus på den kompetens som FM behöver i framtiden och att kunna kvalitetssäkra utbildningarna mot de olika karriärerna. Inriktningen för specialist-officerare är kvalificerade tjänster på operatörs- och chefsbefattningar på lägre nivåer för FM olika system och metoder. Det kräver en generell kunskap, men framför allt ett djup och en spetskompetens inom det egna området. Detta har ledningen för 7. Bataljon tagit fasta på när de arbetat för en relevant validering av Ärligs kompetens.

– För oss är det viktigt att ta fram en tydlig utvecklingsplan för 1.e sergenter och därför har vi tagit fram ett förslag på kravprofil för fanjunkare, inom de olika funktionerna, som sjukvård, skytte, pionjär och indirekt eld. Det tar 6-8 år att bli fanjunkare, det vi värderar är kompetensen. Så att bli fanjunkare är inte bara en utnämning, det innebär en befordran, säger bataljonschef Peter Tagesson.

7. Bataljon har tagit fram en egen mall för befordran till fanjunkare eftersom det ännu inte finns någon central mall. Det är MHS i Halmstad som har fått uppdraget att driva frågan centralt. I fallet med Peter Ärlig, som är sjukvårdare, har Försvarsmedicincentrum i Göteborg godkänt den medicinska kompetensen, så utnämningen är väl förankrad.

FAKTA/Nivåer, gruppbe-fäl, soldater och sjömän

Nivå	Armén
OR-1	Menig
OR-2	Menig 1kl
OR-3	Vicekorpral
OR-4	Korpral
OR-5	Sergeant

Nivå	Armén
OR-6	1.e sergent
OR-7	Fanjunkare
OR-8	Förvaltare
OR-9	Regementsförvaltare

Nivå	Armén
OF-1	Fänrik, löjtnant
OF-2	Kapten
OF-3	Major
OF-4	Överstelöjtnant
OF-5	Överste
OF-6	Brigadgeneral
OF-7	Generalmajor
OF-8	Generallöjtnant
OF-9	General

FM har även för avsikt att införa en internationellt anpassad nivåställning för civil personal.

Källa: Beslut Införande av tvåbefälssystem i Försvarsmakten, HKV 16100:66576

Peter Ärlig har arbetat som sjukvårdsinstruktör sedan 1995 och han valde att bli specialist från början. Han har hunnit med fyra utlandsmissioner som chef för sjukvårdspluton i Bosnien och Kosovo. Nu tillhör han Livgardets enda sjukvårdspluton. Han har gått nästan alla sjukvårdskurser som Försvarsmakten erbjuder. Den senaste var en fem veckor lång och mycket krävande kurs som stridssjukvårdare, där man lär sig att omhänderta skadade i strid i rätt ordning samtidigt som man ser till att överleva själv. För Peter handlar fanjunkar-rollen om kompetensutveckling:

– Jag vill främja sjukvårdstjänsten på Livgardet genom att utveckla verksamheten och driva frågan om en gemensam utbildningsplattform i form av en sjukvårdsskola på LG. Jag vill sätta min prägel på verksamheten och höja statusen inom yket. Det är viktigt att vi får en tydlig utvecklingskurva och att man får betalt efter kompetens. Jag tycker att alla med spetskompetens inom sitt område ska söka till specialistofficer, säger Peter Ärlig.

FAKTA/Sjukvårdspluton

Livgardets sjukvårdspluton har begärt att få ansvar för att utbilda alla soldater, stridssjukvårdare, sjukvårdsgrupper och förbandsplatser, såsom Försvarshälsan, på Livgardet i taktiskt omhändertagande i strid (TOS), preventiv medicin och hjärt- och lungrehabilitering.

De utbildar också lätta traumagrupper (på K3) och sjukvårdsledning på bataljons/brigadnivå. Utöver detta genomgår de egen kompetensutveckling.

Text och foto: Paula Levänen

Swedint utbildar i Uganda

– Den här kursen betyder dels att vi stöder EASF:s kapacitetsutveckling genom att leverera den förmåga vi har fått i uppdrag att leverera. Men den betyder också att vi utvecklar vår egen förmåga att stödja det som kallas SSR, Security Sector Reform, över hela världen. Det säger chefen för Swedint, överste Thomas Karlsson, när han besöker Jinja i Uganda och den stabskurs för afrikanska officerare som Swedint genomför där.

Det Thomas Karlsson besöker i Jinja är inte bara en kurs, det är också ett av Swedints Mobile Education and Training Teams, ett rörligt utbildningsteam som har samlat den kompetens och den tekniska utrustning som behövs och flyttat en kurs till en annan kontinent.

– Jag brukar säga att vi har fyra viktiga boxar, de generiska eller skräddarsydda stabsutbildningarna inom NATO/EU, FN, och från och med årsskiftet, när vårt centrum för genderfrågor invigs, genderutbildningar. Inom ramen för de fyra områdena kan vi leverera Mobile Education and Training Teams enligt våra uppdragsgivares önskemål, säger Thomas Karlsson.

Just nu är det främst tre geografiska regioner som står i centrum. En av dem är östra Afrika, där stödet till EASF Eastern African Standby Force dominerar verksamheten. De båda andra är Ukraina och Georgien och Thomas Karlsson menar att kursen i Jinja är ett tydligt exempel på den förmåga Swedint har.

– Med den kompetens våra medarbetare har och den tekniska förmåga som finns kan vi bygga upp den kursmiljö vi behöver för att kunna genomföra en kurs eller en stabsövning nästan var som helst, säger han.

Men det handlar inte bara om att åka runt världen och utbilda och öva. Utbytet, återberingen om man så vill, är minst lika viktig för Swedints utveckling. Mötet med elever från hela världen skapar nya erfarenheter och tillför nya perspektiv.

– Vi blir bättre och bättre på att anpassa oss till våra målgrupper och att kunna möta, inte bara de friktioner vi vet brukar dyka upp i de miljöer vi utbildar i. Vi blir också

bättre på att hantera det som är oväntat, för det går aldrig att planera bort alla risker, säger Thomas Karlsson.

Planeringen för nästa kurs i Jinja är redan igång, även om det slutliga beslutet att genomföra den ännu inte är fattat. Målsättningen är att våren 2012 köra tre kurser samtidigt, dels den stabskurs som nu genomförs, dels en polischefskurs och en kurs för civila befattningshavare i en FN-stab. Tillsammans utgör de tre kurserna en viktig illustration av den multifunktionalitet som är specifik för en sektorstab i en FN-mission, där inte bara den militära förmågan är viktig, man måste också kunna samverka med andra aktörer i missionsområdet, till exempel polis, lokala myndigheter och hjälporganisationer.

– Den här kursen är en pilotkurs. Vi har gjort det förut, på Balkan och i Ukraina, men det här är första gången vi gör det i Afrika och det är lite svårare. Nu ser vi vad vi behöver utveckla och vad som fungerade bra för den här specifika miljön. Tekniskt, till exempel, måste vi ta hänsyn till att nästa kurs, om den genomförs, blir större och därmed mer komplex och vi måste fortsätta att bygga på vår goda relation till våra värddar. Man kan säga att det är här, en sådan här utbildning, som är kärnan i vår roll som försvarsmaktsgemensamt kompetenscentrum och är man intresserad av den här sortens utmaningar, då ska man söka sig till oss, säger Thomas Karlsson.

Jonas Svensson/InfoS

Elever från Rwanda och Uganda. Foto: Carl-Magnus Olofsson

▲ Major Bengt-Åke Folkesson är kurschef för EASF UNSOC i Jinja, Uganda. Foto: Jonas Svensson

◀ Chefen för Swedint, överste Thomas Karlsson, följer redovisningen av dagens uppgift i ett av kurssyndikaten. Foto: Carl-Magnus Olofsson

De flesta ställen kan man bara åka till med helikopter.

Sudan – en mission under förändring

På många sätt liknar Dennis Defflers arbete i Sudan en vanlig internationell insats med rebeller, svårtillgängligt område och en komplex konflikt med politiska intressen och stamtillhörighet. Ändå är det olikt.

Låt oss från början radera bilden av en observatör med blå basker i ett vitt torn som spejar ut över ett stort landområde med kikare för att övervaka att fredsavtal eller vapenstillestånd följs.

– Vi är visserligen FN:s ögon och öron på plats men åker runt, samverkar med alla aktörer i området, och rapporterar uppåt. Efter ett tag åker vi tillbaka och följer upp, och så går det runt. Dessa rapporter ligger sedan till grund för FN:s fördelning av resurser och insatser, säger Dennis Deffler.

Han har nu gjort mer än halva sin tjänstgöring. Han åkte till Sudan för ett år som

FN-observatör men både hans roll och insatsen har förändrats under tiden som gått.

Dennis är stationerad i Malakal i nordöstra Sydsudan, nära Nilen. Han har utsetts till Team Leader för en CSB, County Support Base, vilket innebär att han leder arbetet på basen. Han går på möten, levererar rapporter, hanterar besök och informerar gästerna om läget och arbetet. Precis som hemma finns det en G-struktur på stabsarbetet men det löses som en tillikauppgift när de inte är ute på fältet. CBS är alltså en självförsörjande planerings- och utförandeorganisation.

Den 9 juli, då Sudan delades och Sydsudan blev ett eget land, förändrades också missionen.

– Nu är det inte två parter i en konflikt och vi är inte observatörer längre. Nu är vi Military Liaison Officers, MLOs, inriktade på informationsinhämtning och samverkan med militär och civila myndigheter. Det kan innebära att vi blir ivägskickade på flera dagar långa patrol-

ler, ibland till fots, till platser som drabbats av stamkrig eller rebellattacker, för att samverka med byledare, myndigheter och organisationer och för att visa att FN är närvarande.

Till skillnad från i Afghanistan där våra livgardeskollegor nu utbildar och mentorerar (utbildar) den afghanska armén som en aktiv part, monitorerar (bevakar och rapporterar uppåt) alltså Dennis Deffler.

– I praktiken är det mer som arbetet hemma, jag är mer aktiv än bara observerande - jag löser en militär uppgift, säger han. Här är lokalbefolkningen vår viktigaste kontakt, det är genom dem vi bäst kodar av läget och utvecklingen.

Tidskrävande insats

Missionen har blivit en kapitel 7-mission vilket visserligen ger militären mer makt, men där fokus ligger på att skydda civila. Och det behövs, svenska tidningsrubriker talar bland annat om massmord. Orsaken säger Dennis är den maktkamp som ofta uppstår vid självständighet i återuppbyggnadsländer.

– Man bråkar om makt, landområden, vatten, boskap och andra tillgångar. Den utlösande faktorn är här politik och tradition. Det finns 53 olika stammar i Sydsudan, där enbart ett fåtal besitter makten och där andra stammar förtrycks eller saknar påver-

Södra Sudan är knappt en och en halv gånger så stort som Sverige och är indelat i tio stater. I norr består landet av savann och i söder av frodig vegetation. Landet är mycket bördigt under regnperioden som infaller mellan maj och oktober. Nilen som flyter från söder till norr är den viktigaste vattenresursen. I gränsområdena mot Sudan finns stora oljetillgångar.

Tukuls, i sådana här hyddor bor befolkningen.

Köttmarknaden i Malakal. Under regnperioden ser nästan hela stan ut så här.

kansmöjlighet. Att nu få dem att jobba tillsammans och bygga en demokrati tar tid. Rebellrörelser har bildats och det underlättar inte att rebeller försörjda och utbildade i rikare norr, skickas över gränsen för att destabilisera det nya landet, säger han.

Det finns nämligen åtråvärd olja i gränsområdet och Dennis ansvarsområde. Enligt honom är den sydsudanesiska armén inte redo att hantera situationen själv, och än mindre är polisen det.

– Men det blir bättre. Det finns flera militära chefer som arbetar för att polisen ska gå fram och ta ansvar för den civila säkerheten. Men det måste tränga igenom och FN-polisen (UNPOL) jobbar mycket med utbildning, samtidigt som andra civila organ jobbar med att förbättra rättssystemet.

Åsikterna i texten är Defflers personliga. Fastän det inte tillhör uppdraget i sig så vet alla som varit ute att samarbetet med andra nationer påverkar intrycket och inställningen till uppgiften. Utmaningarna i Sudan har bland annat utvecklat Dennis ledarskap.

– Jag har medarbetare som själva varit med i inbördeskrig eller andra typer av konflikter i sina hemländer och som har helt andra erfarenheter än vad vi har. Alla har heller inte samma förberedande utbildning inför en FN-insats. Det gäller att få alla att jobba mot samma mål och det är Team Leaders jobb. Den svenska konsensuslösningen har fått stryka på foten, jag har växt som människa och funnit andra vägar till beslut, säger han.

– Folk har olika ambitionsnivå med sin tjänstgöring men svenskar siktar generellt sett väldigt högt. Det märker lokalbefolkningen och det är bra reklam för Sverige.

Utbildningen ger han högt betyg, både stabskursen (UNSOC) på Swedint och observatörskursen (UNMOC) i Finland.

– FN-kursen på Swedint är väldigt bra! Den borde vara obligatorisk för alla, men de flesta som jag jobbar med har bara de två introduktionsveckorna man får på plats när man kommer till insatsområdet.

Båt främsta transportmedlet

Dennis ansvarsområde kring Malakal är svårframkomligt, merparten av området når de inte alls och de har både bil, båt och helikopter. Bilarna går inte alls att använda under regnperioden, helikoptrar har de sällan tillgång till eller så kan de inte landa p.g.a. minsituationen. Så det är oftast båtpatruller som gäller. Lokalbefolkningen bor i hyddor och standarden är, med svenska mått mätt, väldigt påver. Allt det där vänjer man sig vid. Det svåra är nästan istället att hantera frustrationen över att allt tar så lång tid.

– Man skulle kunna göra mycket på kort sikt men det är alltid någon agenda som styr. Och det är väl det man blir arg på; att det inte händer något. Det är frustrerande att inte kunna ge dem mat, men det är inte mitt jobb. Vi måste få dem att ta ansvar för sin situation och få dem att börja odla mat istället för att vänta på att få mat av hjälporganisationer.

Samtidigt känns hans insats meningsfull. – Visst får jag en känsla av att jag bidrar. Jag försöker ge så mycket tips och råd jag kan för att de ska klara sig själva. Det ska bli jätteintressant att se hur det blir med vår nya roll och med nya kollegor! säger Dennis Deffler.

Katja Öberg Lundgren
Foto: PRIVAT Dennis Deffler

FAKTA UNMIS/UNMISS

Den gamla missionen, UNMIS (United Nations Mission In Sudan), var en kapitel 6-mission utplacerad norr och söder om dagens gräns mellan Sudan och Sydsudan. Mandatet innebar att observatörerna skulle övervaka fredsavtalet mellan norra Sudans armé, SAF (Sudan Armed Forces), och södra Sudans militära styrkor, SPLA (Sudan People's Liberation Army). Det skedde genom monitorering av truppförflyttningar, genom inhämtning av information från lokalbefolkningen och att göra Security Assessments.

Den nya missionen, UNMISS (United Nations Mission In South Sudan), är en kapitel 7-mission. Den stora hotbilden är inte längre en konflikt mellan Sudan och Sydsudan utan att uppbyggnaden av den nya nationen störs av interna politiska konflikter och stamrelaterat våld, samt av rebeller som vill destabilisera landet. Fokus ligger på skydd av civila. UNMISS leds av en norsk kvinna, Hilde Johnson.

Förändringen innebär också en minskad personalstyrka. Tidigare var de 25 observatörer i Malakal, nu är de tio MLOs. Totalt minskar antalet observatörer i Sudan från 500 till 200, till förmån för stöd åt andra funktioner i samhällsstrukturen.

När hela UNMISS är implementerat kommer den militära styrkan att vara sex bataljoner Force Protection från olika länder. Totalt kommer runt 7 000 militärer att jobba inom UNMISS, inklusive stabsofficerare och MLOs. Military Liaison Officers ska jobba från ett trettiotal CSBs som är inordnade i en statstruktur. Malakal är State Head Quarters för Upper Nile State och kommer att styra över verksamheten på en handfull CSBs.

Det finns två svenskar (MLOs) i Malakal och två stabsofficerare i Juba.

Sverige - militär bidragare i Kosovo i tolv år

Som följd av Jugoslaviens splittring, konflikter avseende lands- och etnicitetstillhörigheter samt den etniska rensning som tog plats på Balkan i mitten och slutet av 1990-talet, satte Sverige den 25 augusti 1999 in första styrkebidrag in i Kosovo. Idag tolv år senare är Sverige fortsatt kvar. Vad har hänt, hur ser det ut idag och hur länge bedöms KFOR, Sverige vara kvar?

Inom ramen för en, enligt FN-stadgarna fredsframtvängande operation med därtill FN säkerhetsresolution, inleddes 1998 en operation i Kosovo inriktad på den humanitära situationen, fred och säkerhet. I mars 1999 iscensattes NATO-operationen ALLIED FORCE, flygbombning mot serbiska installationer. Under sommaren 1999 sattes NATO-ledd trupp Kosovo Force (KFOR) in, där Sverige tidigt bidrog med mekaniserade förband.

Sverige kom snabbt att bli en kvalitativ, effektiv och välrenommerad truppbidragare, så även bland Kosovos befolkning. Att Sverige har varit och är en väl ansedd deltagare framkommer ofta och är något som gör arbetet mycket positivt och lättare. I slutet av 90-talet var nära 60 000 soldater

insatta, i respektive av de totalt fem sektorerna var då en brigad grupperad. KFOR:s mandat och mål var då, liksom idag att skapa en säker miljö och möjliggöra rörelsefrihet för landets befolkning. FN-resolution 1244 ger ett robust mandat och ger insatta förband och enheter möjlighet att vid behov nyttja resolut väpnad makt.

Utvecklingen i Kosovo har i stort präglats av en utdragen men positiv freds- och säkerhetsprocess. KFOR:s utformning, innehåll och koncept har löpande följt utvecklingen. Successivt har den militära närvaron minskat parallellt med att annat internationellt stöd ökat. Vid sidan av FN och NATO kan nämnas EU, OSCE och ett stort antal andra internationella statliga och icke statliga organisationer. Brigader har ersatts av bataljoner, bataljoner av kompanier. Den 17 februari 2008 utropade sig Kosovo självständigt och Sverige var tidig med att erkänna landet tillsammans med bland andra USA. Statusfrågan är naturligtvis en av kärnfrågorna kopplad till landets utveckling.

I dag har 84 länder erkänt Kosovo, medan stater som Ryssland och Serbien ständigt uttalar en ovilja att erkänna Kosovo som suverän stat. Innebördens

av detta tar sig särskilt uttryck i de serbiska minoritetens klaverna, då främst i norr där en serbisk parallellstruktur existerar. Något som uppfattas problematiskt är att fem EU-medlemsstater inte erkänt Kosovo och av KFOR:s 31 truppbidragande länder har åtta ej erkänt republiken Kosovo. Landets egna säkerhetsstrukturer fungerar successivt bättre. I arbetet med att bidra med uppbyggandet av en självständig multietnisk polis och rättsväsende etablerade EU 2009 EULEX, en polis-, tull- och rättsinsatsmission.

Visst har det varit bakslag. Vi minns kravallerna 2004 och de mindre oroligheterna i samband med självständighetsförklaringen. Ett avgörande bakslag, som nu håller på att klaras upp, är de oroligheter, stridigheter som i skrivande stund pågår i norr kopplat till Kosovos tullembargo mot Serbien. Kärnfrågorna har varit och förblir

Del av LG-personal vid KS 23.

frågan om Kosovos status, det okontrollerade området i norr, det segregerade klass-samhället samt problematiken kopplat till ekonomi, arbetslöshet och grov organiserad brottslighet.

Även om det ständigt tycks råda politisk turbulens och ovilja att nå permanent lösning mellan Pristina och Belgrad fortsätter en blygsam men positiv utveckling. Dialoger pågår, gränserna är klarlagda med Makedonien, Albanien och Montenegro och bevakningen av huvuddelen av religiöst betydande objekt är återlämnad till Kosovo polis. Kosovoalbaner och kosovoserber, med vissa undantag, visar tecken på ökad förståelse och integrering.

Den yngre befolkningen uttrycker framtidstro, fokus präglas av viljan att arbeta och studera mer än av etniska olikheter.

Samverkan, mentorering och övervakning

I dag består KFOR av ca 6 000 soldater, grupperade på tolv baser. Den huvudsakliga närvaron präglas av samverkan, mentorering och övervakning. Det svenska styrkebidraget bestående av 70 befattningar som i huvudsak verkar inom två sektorer där operativ effekt skall levereras; samverkan och övervakning samt säkerhetsreformeringsarbetet. Det handlar ytterst om att mentorer, stödja demokratisk samhällsut-

veckling och samtidigt övervaka ”ta tempen” på utvecklingens framdrift. I det fall ”tempen visar sig vara för hög”, likt aktuell utveckling i norr inrymmer KFOR fortsatt mekaniserade förband som kan sättas in.

Förutom samverkans- och övervakningsteam samt befattningar kopplade till säkerhetsreformeringsarbetet, inrymmer det svenska truppbidraget sektorledning för samverkan och övervakning, underrättelseenhet samt nationellt underhållsstöd.

Här finns befattningar för alla kategorier; taktiska och specialistofficerare, civila och soldater. Befattningarna finns inom hela ovan nämnt spektra; assistenter inom stab och samverkan, specialistbehov inom bland annat ledning och logistik samt chefpositioner inom förbands- och regional stab.

Alla spelar en viktig roll och bidrar tillsammans till en effektiv helhet som tillsammans löser uppdraget. Uppsättandet av KS 23, som tjänstgör i Kosovo intill slutet av oktober är ett Livgardesansvar. Vid KS 23 tjänstgör många officerare, soldater och civila tillhörande Livgardet.

De oroligheter som uppstod i slutet av sommaren och fortgår i skrivande stund har inte direkt påverkat de svenska enheterna i KFOR. Fortsatt är läget lugnt och stabilt söder floden Ibar, som avgränsar det norra området ifrån övriga Kosovo. KFOR fokuserar på händelseutvecklingen i norr. Samtidigt

läggs stor kraft på att begränsa eventuellt ”överspillande” till andra delar i landet samt fortsatt bidra till säkerhet och rörelsefrihet för hela landets befolkning.

Hur länge blir KFOR och det svenska militära styrkebidraget kvar?

KFORs närvaro minskas successivt. Bedömt kommer styrkan att halveras inom ett år, vilket naturligtvis förutsätter en positiv utveckling. Sverige, likt andra bidragande länder, formar sina bidrag utifrån rådande behov och egen politisk vilja. Jag har uppfattat att Sverige var bland de första ”in” och sannolikt i en eller annan konstellation kommer vara en av de sista ”ut”. Genom en fortsatt långsiktig positiv utveckling och ett successivt EU-närmande är det möjligt att ett svenskt militärt styrkebidrag inte längre skulle ha uppdrag att lösa i Kosovo 2013/14. Så länge den svenska politiska viljan är att Försvarsmakten skall verka för fred och säkerhet i Kosovo löses detta genom kvalitativa, effektiva och välrenommerade truppbidrag.

Insatsen i Kosovo är en väletablerad mission som erbjuder möjlighet att få representera Sverige i en multinationell operation och vara med och ge hjälp till självhjälp till ett av Europas länder under utveckling.

Anders Stach/CO SWECON KS 23

Militärpolisen arbetar proaktivt

Militärpolisens arbete är inte att sätta fast folk som gjort fel. Målet är att förebygga brott genom att stödja chefer och beslutsfattare. Det är Håkan Adéns bestämda uppfattning, och han är sedan första september Försvarsmaktens militärpolischef och chef för Försvarsmaktens militärpolisenhet.

Militärpolisens uppgift är att upprätthålla allmän ordning och säkerhet i Försvarsmakten. Försvarsmaktens militärpolisenhet, FM MPE, är en central funktion som på beslut av Sveriges överbefälhavare fastställdes och inrättades den första februari. Enheten arbetar nationellt och internationellt med utbildning, ledning, utveckling och uppföljning av militärpolisens verksamhet. FM MPE utgör även kontaktyta mellan militärpolisen, Högkvarteret och andra länders centrala militärpolisfunktioner.

– Militärpolisen har unika rättigheter i Försvarsmakten och militärpolisens säkerställer att vi har en ändamålsenlig och väl fungerande militärpolisorganisation, säger Håkan Adén.

– Detta är inte något vi hittat på. Vi följer vad som bland annat framgår av juridiska styrningar såsom Reglementet för Militärpolisen (SFS 1980:123) och det nya tillägget som i högre utsträckning reglerar MP-verksamheten i Försvarsmakten (FFS 2011:1).

Att leda den nya enheten är en utmaning, inte minst när det gäller att skapa förståelse för hur militärpolisen kan arbeta i det nya försvaret med kontinuerligt och tidvis tjänstgörande personal. Håkan Adén

är själv militärpolisman i grunden och har erfarenhet från att ha arbetat i Bosnien, Kosovo, Eritrea, Etiopien och Afghanistan samt inom den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, MUST.

– Man måste förstå att vi helst arbetar proaktivt, och att vi vill vara en hjälpande hand istället för en stjälpande hand. Det kan till exempel handla om att stödja chefer i planeringsprocesser och skriva order- och regelverk som man sedan kommunicerar på ett tydligt sätt. På så vis undviker man att människor gör fel, säger Håkan Adén.

En annan viktig del i arbetet handlar om att hitta effektiva arbetsformer, nationellt och internationellt mellan olika förband och förbandstyper.

– Militärpolisen är en viktig resurs i dagens insatser. Vi ger stöd till chefer med utredningar och polisarbete, och vi står i förbindelse med åklagare. Om vi dessutom kan samordna vårt militärpolisarbete med andra länder så spar vi resurser, säger Håkan Adén.

Håkan Adén är chef för Försvarsmaktens militärpolisenshet som bland annat arbetar normgivande och stödjer högkvarteret med militärpolisrelaterade frågor.

Text och foto: Björn Westerdahl

Nytt huvudskyddsombud på LG

Christer Wandin, före detta kommandant Fömus, är Livgardets nya huvudskyddsombud (HSO) samt biträdande kommandant och husansvarig för kanslihuset. Före detta huvudskyddsombudet Göran Mellblom är sedan första mars chef för arméns musikkår.

Under ett möte i Kvarn vecka 36 valdes Christer Wandin även till ordförande i arméns HSO-grupp. Det betyder att han kommer att arbeta med att bevaka arbetsmiljöfrågor i samband med framtagande av nya materielprojekt inom armén.

– Det kan till exempel handla om att titta på arbetsmiljöfrågor innan man bygger om ett fordon som ska passa olika förbandstyper. Om man tar hänsyn till arbetsmiljöfrågor redan innan man bygger om så minskar risken att man gör kostsamma misstag, säger Christer.

Just nu arbetar han i arméns HSO-grupp med att ta fram en arbetsinstruktion som ska ligga till grund för skapandet av något som går under arbetsnamnet arméns arbetsmiljönämnd.

– Jag tittar på hur fartygsmiljönämnden har gjort. De ligger längre fram än vi i den här typen av frågor, säger Christer.

Arbetet som huvudskyddsombud handlar dock inte bara om utveckling av materiel.

– Det är väldigt brett och innefattar allt från att delta i planering vid ny, om- och tillbyggnad till att få fram utbildning för första linjens chefer så att de följer arbetsmiljölagen. Om man är chef så måste man veta vilket ansvar man har och ha rätt utbildning, säger Christer.

”Jag tror att ett fungerande skydd hemma minskar risken för skadlig kod etc. i Försvarmaktens system samt ökar användarnas förståelse för säkerhet.” – Dan Eriksson, FM CERT.

Viktigt med digitalt skydd hemma

I juninumret av Persen skrev vi om säkerhet i sociala medier och mobiltelefoner. En slutsats var att det är viktigt att känna till vilka inställningar man har i sina sociala medier och att man håller operativsystem, brandvägg och viruskydd uppdaterade. I den här artikeln tar vi en titt på olika säkerhetslösningar.

Datavirus och skadlig kod sprids idag snabbt över nätet, men även via USB-stickor, trådlösa filöverföringar och hemmabrända skivor. En del av de skadliga programmen, så kallad ”spyware”, fiskar efter kreditkortsnummer, inloggningsuppgifter och värdefull information medan andra ”adware” analyserar vilka sidor du besöker på nätet och skickar målgruppsanpassad reklam till din dator. Vissa datavirus orsakar ren skada på dina filer genom att göra dem oanvändbara. Att ha ett fungerande skydd hemma minskar risken för att du, dina vänner och din arbetsplats drabbas av skadlig kod.

Inbyggda skydd i operativsystemet

De vanligast förekommande operativsystemen, Windows och Mac OS, har idag inbyggda skydd som uppdateras automatiskt under förutsättning att du valt automatisk uppdatering i dina inställningar. I Windows hittar du dessa inställningar under Start/ Inställningar/ Kontrollpanelen/ Säkerhetscenter/ Automatiska uppdateringar. I säkerhetscentrat kan du även anpassa inställningar för Windows brandvägg som motverkar att otillåtna användare får tillgång till din dator.

Externa skydd

Utöver de skydd som tillhandahålls av Microsoft och Apple finns det en uppsjö av företag och bolag som skapar egna säkerhetslösningar. Vissa skydd byggs in i produkter som säljs i detaljhandeln, till exempel brandväggar som är inbyggda i routern medan andra kan laddas ned på nätet eller köpas i butik. Viktigt att tänka på är vilken typ av skydd man införskaffar. Antiviruskydd och ”internet security suites” arbetar i regel proaktivt genom att stoppa skadlig kod innan den orsakar skada medan andra skydd, så kallade ”re-

Livgardets hemvärnsförband vässade sina kunskaper

Den sista veckan i september blev intensiv för Livgardets hemvärnsförband. Både i Stockholm och Gävle tränade hundratals frivilliga hemvärnssoldater på en av sina huvuduppgifter – att bevaka viktiga objekt. I Stockholm genomfördes övningen huvudsakligen på Livgardets övningsfält utanför Kungsängen, men under lördagen åkte de cirka 400 soldaterna in till centrala Stockholm där övningen fortsatte.

– De har övat på att framrycka och ta olika objekt som de sedan bevakat, säger övningsledare Sune Hansson.

Övningen ägde bland annat rum vid Hökvarteret och Försvarets materielverk. Samma vecka genomförde 18. Hemvärnsbataljon sin krigsförbandsövning i Gävle.

Det var första gången 18:e jobbade i sin rätta organisation, som en bataljon, vilket går i linje med vår nya insatsorganisation. Övningen innefattade ungefär 450 soldater, så Raymond Iller som är övningsledare.

Övningen genomfördes i huvudsak på och omkring Marma skjutfält.

**Text och foto:
Björn Westerdahl**

Under rikshemvärnschefens insatsövning 2010 övade hemvärnssoldater på att bevaka objekt i centrala Stockholm.

movers”, tar bort koden efter att den har installerats. Många användare använder removers som Ad-Aware och Malwarebytes för att ta bort spyware från datorn.

Antivirusprogram

På marknaden förekommer det både ”antivirusprogram” och ”internet security suites”. Vad man får i paketet skiljer sig mellan olika tillverkare, men i regel marknadsförs ”internet security suites” som mer omfattande skydd där datorn inte bara skyddas mot virus, utan där man även får med brandvägg, anti-spyware, anti-spam, lösenordsskydd och andra funktioner på köpet. Faktorer man bör väga in i sitt val av skydd är bland annat vilken typ av skydd man får, hur lång prenumeration på uppdateringar som medföljer, hur mycket datorkapacitet programmet använder när det arbetar och vad det har fått för betyg i olika tester. Tester hittar man bland annat på www.av-test.org, <http://alatest.se>, www.toptenreviews.com och www.cnet.com.

Shareware, freeware eller betalprogram?

De skydd som kan laddas ned på nätet kan delas upp i shareware, freeware och betalprogram. Shareware är ”prova-på-program” med inbyggda begränsningar där du ”läser upp” programmet och får den fullständiga versionen genom att betala en summa till tillverkaren/distributören. Betalprogram är fullständiga versioner som du laddar ned mot betalning. Freeware är gratisprogram som ofta är reklamfinansierade, det vill säga att du i programmet får strömmande reklam från tillverkarens samarbetspartners. Flera kända tillverkare av antivirusprogram ger även ut bantade gratisversioner av sina program, det vill säga program med ett reducerat antal funktioner.

Exempel på skydd

Namn som ofta återkommer bland högt rankade program i tester är bland annat BitDefender, Norton, Kaspersky, ESET, BullGuard, Panda och F-Secure. Men testresultaten skiljer sig beroende på vilka kriterier som testarna utgått från. Exempel på gratisprogram som rekommenderas av FM CERT, Försvarmakten Computer Emergency Responce Team, är AVG free antivirus, Avast antivirus och Microsoft Security Essentials. Andra exempel på gratisprogram är Panda Cloud Antivirus och Comodo Internet Security. Programmen finns att ladda ned på respektive tillverkarens webbsida samt på <http://download.cnet.com>.

Varningssignaler

Att du fått in virus och skadlig kod på datorn kan märkas på olika sätt. Vanliga tecken på adware är att datorn är långsam och att du får många pop-ups när du surfar. Andra tecken på virus kan vara att datorn betar sig konstigt, till exempel att program stänger av sig själva eller att filer inte går att öppna. Spyware som stjälar kontonummer och känsliga uppgifter är ofta mer svårupptäckta.

Åtgärder

Den bästa åtgärden är att vara proaktiv genom att ha ett uppdaterat operativsystem och uppdaterat virusskydd. Men det är även viktigt att installera säkerhetsuppdateringar från tredjeparts programvaror, som till exempel Acrobat reader, skrivarprogram etc. Det är inte helt enkelt eftersom det finns en stor mängd program som uppdateras på olika sätt. Därför kan man använda sig av program som håller koll på tredjeparts programvaror, till exempel Secunia Personal Software Inspector (www.secunia.com). Om man ändå får ett virus är i regel den bästa lösningen att uppdatera sitt virusskydd på nytt och köra en genomsökning av dator, hårddiskar och enheter som varit sammankopplade med datorn.

Björn Westerdahl

Har du fått virus? Ta det lugnt, uppdatera ditt virusskydd direkt och skanna systemet.

Vannfäldt tjänsteförrättande

C FöMus

Peter Vannfäldt, tidigare stabschef på försvarsmusiken, är numera tjänsteförrättande chef för samma enhet. Tjänsteförrättandet gäller fram till årsskiftet. Olle Hermansen fortsätter att driva de musikaliska frågorna, både uppföljning och utveckling, i rollen som musikinspektör.

Revision av Livgardet

Första veckan av oktober genomfördes revision av Livgardet. Delegationen från Högkvarteret tittade på verksamhetsledning, ekonomiadministrativa rutiner på främst Swedint, FöMus och FHTE, samt logistik och rutiner för garnissionssamordning. Arbetet fortsätter och en slutlig rapport väntas vid slutet av året.

LG kom tia i FMM Patrull

Livgardet åkte till Eksjö för att försvara segern från 2009 men slutade på tionde plats av 21 startande.

– Det var en jättebra tävling med bra moment, så vi har inget att skylla på, säger lagledare Lars Hjelm.

Laget bestod av lt Mattias Axelsson, livskvadron, kn Håkan Isacsson, MPE, lt Malin Hjalmarsson, 7. Bat, lt David Spetz, 13. Säk.

Inför nattmomentet, som är avgörande, startade de 48 minuter efter.

– Det ger ju ingen extra drivkraft. Det går inte att hämta in 48 minuter, konstaterar Hjelm.

Vann gjorde Helikopterflottiljen, följt av K3 och P4. Hur Livgardet ska återta sin plats på resultatavlan har Hjelm en egen teori kring.

– Vi hoppas att vi får en av regementschefen ordersatt satsning. P4 har exempelvis ett bra system där de har systematisk träning varje vecka inriktat på FMM Patrull och soldatkunskaper.

– Vi kommer igen och ser fram emot tävlingen på K3 nästa år. Och som vanligt tar vi ut segern i förskott så att vi får njuta av den längre! säger Lars Hjelm.

PRIO stängt kring årsskiftet

PRIO kommer att vara stängt från den 15/12 till 9/1. Det innebär att all rapportering avseende arbetstid, ledigheter, reseräkningar med mera, måste vara gjorda innan den 15/12. Det kan tyckas vara långt dit men du som ska iväg på insats eller av annan anledning inte vara på förbandet fram till årsskiftet, behöver alltså fylla i allt redan nu.

Fem hästar överlämnade till Livgardet

Runt tusen personer kom till Rytstaden och Beridna Högvaktens dag den 11 september. Då överlämnades formellt också fem nya hästar från Föreningen för den Beridna Högvakten till Livgardet.

Hästarna heter Cosmopolitan, Kyrios, Quick Step, Frisco Kid och Watson/Show Floréna. Andra programpunkter var förevisning av vaktparaden och beriden eskort, framträdanden med Livgar-

dets tävlingshästar i hoppning, dressyr och fälttävlan och Blå Stjärnans damsadelgrupp tillsammans med musik av LDK. Även Vagnhistoriska sällskapet och Svenska riddarspel deltog.

Beridna Högvaktens dag förgicks av en internationell ryttartävling i Livdragonernas ryttarförenings regi. Ryttare från Sverige, Danmark och Italien deltog. Från Sverige deltog ett lag med officerare ett med GSS och ett från polisrytteriet. Polisrytteriet vann lagtävlingen.

Text och foto: Katja Öberg Lundgren

Överste Håkan Hedlund tog emot fem hästar av Olof Karlander, ordförande i BHV. Sponsorererna till respektive häst deltog också i överlämnandet.

1676 slogs soldater ur Livgardet mot danska soldater vid det blodiga slaget i Lund. Idag rider de stolt tillsammans genom Sveriges huvudstad.

Danska soldater banade väg till slottet

För ett par hundra år sedan hade det varit fruktansvärt att se danska soldater i Stockholm. Då låg Sverige och Danmark i krig. Idag råder ett annat politiskt klimat vilket tydligt syntes under torsdagen då danska Gardeshusarer red med svenska soldater till Stockholms slott.

Totalt red 41 danska officerare, underofficerare och soldater samt 23 danska hästar genom Stockholm till det kungliga slottet där de ställdes upp på borggården tillsammans med Livgardets Livskvadron.

– Danskarna var mycket nöjda. De tyckte att det var fantastiskt att rida genom stan även om vädet inte var det bästa, sa en nöjd Johan Wennerholm, chef Livskvadron, efter paraden.

– Det är en helt fantastisk upplevelse att få komma hit och se Stockholm från hästryggen, sa soldat Nicklas Lund från Danmark.

Representanter från Livgardet har tidigare besökt Gardeshusarna i Danmark och syftet med veckans besök var att bygga kontakter mellan de beridna förbanden.

– Vi arbetar kontinuerligt med att bygga internationella kontakter, bland annat med Storbritannien, Italien och Danmark. Det är ganska få förband i Europa som har hästar, så det känns viktigt att vi kan lära av varandra och ha ett utbyte både vad avser

erfarenheter och personal, sa Johan Wennerholm.

Efter uppställningen på borggården eskorterades de danska gästryttarna tillbaka till kavallerikasern.

– Det gick fantastiskt bra. Vi har skapat många värdefulla kontakter och hoppas att vi kan besöka dem i höst, sa Johan Wennerholm.

De danska ryttarna var vackert utsmyckade med drottning Margrethes namnchiffer.

**Text och foto:
Björn Westerdahl**

Rest av parken med bokarna.

Skogsvaktare
Eric Barck

En av Upplands vackraste och praktfullaste i landskapet:

Engelska parken på Granhammar - skogsvaktare Eric Barcks livsverk

Till vänster om kasernvakten där motionsspåret börjar, syns rester av den ekallé från 1910 som ledde in till Granhammars herrgård. Vägen passerar in i ett skogsområde som en gång utgjordes av den engelska park som anlades här under 1700-talets mitt. Vid sekelskiftet år 1900 omtalas att parken vid Granhammar var en av Upplands vackraste och praktfullaste.

Parken omfattade även en mera tuktad fransk-italiensk del som dock inte är synlig idag, förutom de ekar som står vid militärrestaurangens ingång samt den ankdamm som är belägen norr om kanslihuset.

Vad är en engelsk park ?

Inom trädgårdskonsten och inom parkarkitekturen hade barockens stilideal varit dominerande under 1600-talet. Barockens park-/trädgårdstilar präglas av rätlinjiga strikt geometriska former. Ett underkuvande av naturen genom tuktade, ansade träd och buskar. Ett symboliskt uttryck för människas makt att försöka kontrollera naturen. Ett bra exempel på detta kan ses i trädgården/parken närmast Drottningholms slott.

En reaktion uppstod i England mot detta ideal under *Upplysningstiden*, under 1700-talet första hälft. Filosofer och skaldar som Francis Bacon och Alexander Pope var några av de som gick

i bräsch. Konstnären William Kent experimenterade med att få fram ett mer måleriskt landskap med naturligare former och lumrigare grönska. Några av dåtidens främsta engelska trädgårdsarkitekter Lancelot Brown och Humphrey Repton var några av de som anammade dessa nya ideér. Arkitekten William Chambers infogade även en del influenser och element från den kinesiska trädgårdskonsten. Exempelvis att anlägga små paviljonger, välvda broar och dammar där guldfiskar och annan ädelfisk planterades in. I Frankrike propagerade upplysningsfilosofen Jean Jaques Rousseau för en återgång till det naturliga tillståndet. ”Tillbaka till naturen” var en av hans många teser. Den engelska parken slog dock inte igenom i Frankrike på samma vis, som i andra delar av Europa, som i Tyskland och i Skandinavien.

I närheten av slottet i Versailles, vid byn Petite Trianon anlades dock en park i denna stil. I parken byggdes ”Hameau de la reine” (”Drottningens by”). Med några hus i ”lantligt” stil i form av bl. a en ”herdehydda”, färdigställda 1787, där drottning Marie Antoinette med sällskap ”lekte” herdar och herdinnor. Drottning Marie Antoinette tillbringade ofta sin tid här. Små lantliga hus eller små lusthus som anlades under 1700-talet brukar även ibland kallas för eremitage. Parken vid Petite Trianon är en av få exempel på en park av denna typ i Frankrike.

Genom den engelska parken menade man, kunde det naturliga landskapet återskapas med hjälp av kullar, ångar, rinnande vat-

Genom den engelska parken menade man, kunde det naturliga landskapet återskapas med hjälp av kullar, ängar, rinnande vattendrag, små sjöar och lövskogsdungar. Man skulle dock utgå och anpassa sig till den naturliga topografin på platsen. Som ett exempel på detta skulle även vägar och stigar slingra sig fram genom landskapet och terrängen. Man kunde även placera in någon romantisk ruin, ett lusthus och några fornminnen. I Weimar lät den tyske filosofen och författaren Goethe anlägga en engelsk park där både eremithyddor, tempel och ruiner ingick.

I Sverige var det framför allt trädgårdsarkitekten Fredrik Magnus Piper som propagerade för och förverkligandet av dessa nya idéer. Under hans tid kommer anläggandet av Hagaparken och Drottningholms engelska park till stånd.

I Granhammars engelska park planterades lövträd och troligen även blommor och andra ”rara” örter. Röjningsarbetet för parken hade påbörjats 1748. Under 1800-talet tillkom flera falska forn-lämningar. Alldeles utanför stängslet vid vägen ner till herrgårdsbyggnaden, på vänster sida om Ringvägen, syns en rest så kallad ”bautastenen” skymta genom stängslet, belägen på en förhöjning. Denna resta sten är till skillnad, till om det varit ett original, för smal i snittet. Strax NO om denna, ligger i slutningen en gravhög. Att gravhögen är sentida syns på både läge och hur profilen ser ut. En forntida gravhög har en mera utplanad profil då grästorv och jord sjunkit ihop.

Vill man se en gravhög i närheten kan man som jämförelse se en sådan ungefär mittemot Granhammar strax norr om motionsspåret vid Hammarens södra del. Denna yngre järnåldersgravhög är skyltad. (Fornlämning Raä nr 24.V. Ryds socken.)

På platsen sydväst om herrgården, ungefär där minnesplatsen och där den vita pansarbilen idag är belägna, låg en gång ett litet kupolliknande åttkantigt lusthus kallat ”Dianas tempel”. I lusthusets väggar fanns nischer för statyer.

En bit in i skogsdungen, alldeles intill motionsspå-

ret står en minnessten rest över Eric Barck och hans gärning. Stenen restes år 1769.

Greven Albrekt von Lantingshausen och hans hustru Jeanna fortsatte att försköna, omforma och utvidga parken under åren 1777-1819 allt efter hur mode och stildealen växlade. Som störst omfattade parken cirka 80 tunnland. Deras intresse för engelska parker delades av vännen hertig Karl, sedermera Karl XIII. Karl själv lät anlägga en liknande engelsk park vid Rosersbergs slott inte så långt från Granhammar.

Tyvär är stora delar av den resterande forna parken idag beväxt med sly eller igenväxt till stora delar, men det finns partier i slutningen norrut, där man kan känna lite av atmosfären och se de stora imponerade bokar som planterades år 1910. Här kan även skönjas rester av en terrass där en gång parksoffor och en staty fanns uppställda. Idag omfattar trädgården och parken på Granhammar cirka 22 hektar.

Slutligen ett tips om några sevärd engelska parker i Uppland och Södermanland: Hagaparken, Drottningholms engelska slottspark, Strömsholm, Åkers styckebruk, Rosersberg, Forsmark, Farsta Slottsvik, den engelska parken i Uppsala och Tullgarns slottspark.

Den sentida bautastenen.

En minnessten över Eric Barck och hans gärning.

Texten lyder:

Skogwacktarens ERIC BARCKS makalösa arbetsamhet nit och skicklighet har förwandlat denna stenbundna alftract ifrån en förut ohyggeleic mark till en så nyttig som behagelic löfhage jordägare som detta läser om du med ringa kostnad will pryda din gård och gagna dina efterkommande så upmuntra din betient at följa ERIC BARCKS exempel Ao 1769

Den sentida gravhögen.

Text och foto: Lars G Holmblad

REGM I NATTORIENTERING 27 OKTOBER

Plats: Idrottshuset, tillika tävlingscentrum
Tävlingsområde: Området omedelbart söder om Livgardet och med avslutning inne på kasernområdet. Terrängbeskrivning: Stigrik kulturmark, god till mycket god framkomlighet, svag till måttlig kupe-ring. Utrustning: Kompass, pannlampa. (Pannlampor finns endast i ett begränsat antal för utlåning. "Först till kvarn" principen gäller vid TC.)
Anmälan sker till ldrott-ig@mil.se senast den 24 oktober.

VÄTTERNRUNDAN

Om du vill cykla Vättern Rundan 2012 skall du maila ditt **intresse till ldrottsavd@mil.se senas den 24/11.**

RIKSMÄSTERSKAPEN FÖR POLIS & MILITÄR I DYNAMISKT SKYTTE, PISTOL M/88

Tävlingen genomförs i Göteborg söndagen den 16 oktober.
Anmälan sker av den enskilde.

BREDDLÄGER PÅ SKIDOR I ÄRVIDSJAUR

Detta läger genomförs i syfte att ge möjlighet till anställd personal i FM att delta i lägret som utbildning och därigenom höja kompetensen inom skidsport i FM. Lägret vänder sig till personal som själv har som ambition att delta i FMM skidor. **Anmälan skall vara ldrott-ig@mil.se tillhanda senast 1/11-11.**

Mer information på [emil](mailto:ldrott@mil.se) /ldrott & Friskvårdsnytt

Dagens ros

Stort tack till Karin Burlin och Ove Lindén för en trevlig "FMLOG-dag". Även tack till bröderna Ljung för en intressant guidande.

//Lokala Tjänster, ExpA och ArkivA

BOSTAD

Villa uthyres

Vi hyr ut vårt hus pga uppdrag i utlandet, nov-11 -okt-12. Det är en sekelskiftesvilla i 1 1/2 plan ligger som ligger på Prästhagsvägen i Kungsängen, i det idylliska Strandvägsområdet, ca 30 meter från Mälaren med strålande sjöutsikt. Endast 4 minuter promenad till pendeltåget. Stor altan samt stor balkong. 3 sovrum, varav 1 idag används som arbetsrum samt helkaklat badrum med jacuzzi+ duschhorn samt tvättavdelning på övervåningen. Vardagsrum m fungerande (ny) kakelugn, nyrenoverat kök, matrum, möblerbar hall med arbetshörna (går även att ha gästbädd i) samt helkaklad wc på nedervåningen. Uppvuxen trädgårdstomt med många fruktträd och bärbuskar. Bilplats vid tomtgräns, gästparkering utanför huset. Luftvärmepump. Möjlighet till båtplats nedanför huset. Motionsspår i naturreservat runt knuten. Bredband samt digital-TV. Vi hyr helst ut möblerat men detta kan ev. diskuteras. Viktigt för oss med pålitliga hyresgäster!

//Pia Tham, 08-16 32 66, 070-363 18 75

ÖVRIGT

Två bondkatter behöver nytt hem omgående!

Vi är två bondkatter, Blyger och Toker som är uppväxta ute i Håbo-Tibble. I tre år har vi bott hos matte i hennes lägenhet men då hon nu har blivit allergisk behöver vi hitta ett nytt hem. Vi skulle uppskatta att hamna på landet igen. Vi är helbröder och födda 2007-08-18, kastrerade, rumsrena och id-märkta. Klösställning, leksaker, matskålar, transportburar, katt toa, all materiel som finns till katterna följer givetvis med. Finns det några frågor eller om ni är intresserade så kan ni kontakta Kristina på **0767-95 47 95** eller **mail kicki@sunflower.nu**. Det finns en hel annons samt fler bilder på katterna på <http://djurenshans.se/toker-blyger.html>.

//Hälsningar Kristina Toker och Blyger

LUMPARMINNEN EFTERLYSES

Armémuseum efterlyser minnen från lumpen. De söker bilder, filmer, dagböcker, med mera. I första hand efterlyses minnen och berättare fram till 1950-talet men även andra bidrag är välkomna.

– Vi efterlyser även informanter som vill berätta om sina lumparminnen i en intervju, säger intendenten Anna Fredholm till tidningen Veteranen (www.veteranen.se)

Flera forskare är involverade och informationen som samlas in ska användas för framtida utställningar på Armémuseum.

MEDLEMSMÖTE FÖRSVARSFÖRBUNDET FÖRENING 2

Inbjuder till informationsmöte den **2 november 2011 kl 17.00** på Officersmässen, Granhammar.

Regementschef Håkan Hedlund och en representant från förbundet kommer att delta så passa på att ställa frågor!

Det går även bra att skicka in frågor via e-post: lf02-ig@mil.se.

Anmälan om deltagande senast 20 oktober via e-post: lf02-ig@mil.se eller kontakta Annelie Englund, 54017, Kalle Andersson, 52294 eller Kaj Hansson 54094.

Efter avslutat möte bjuder föreningen på Italiensk buffé.

OBS! Anmälan är bindande m a a beställd mat.

Välkommen!

"A MUSICAL NIGHT"

Den bästa musikalmusiken med
Arméns musikkår och några av våra främsta
 musikalartister **Elin Bemark** och **Niklas Andersson**
 Dirigent: **Mats Janhagen**

Söndagen den 16 oktober kl. 15.00, Berwaldhallen
 Boka biljetter online på www.berwaldhallen.se
 eller via Berwaldhallens biljettkassa, 08-784 18 00

FÖRSVARSMAKTEN
 FÖRSVARMUSIKEN

www.forsvarsmakten.se/fomus

KAMMARKONSERT I SLOTTSKYRKAN

Torsdagen den 20 oktober kl. 19.00

Brasskvintett och hornkvartett
 ur Marinens musikkår
 Musik av bland annat Crusell, Holboe, Jörgensen och Hindemith
 Fri entré

www.kungahuset.se

FÖRSVARSMAKTEN
 FÖRSVARMUSIKEN

www.forsvarsmakten.se/fomus

LIVGARDET